

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Mette Madsen):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Anden behandling af:

Forslag til lov om byfornyelse og boligforbedring.

(Lovforslag nr. L 41. Fremsat 20/1 82. Første behandling 26/1 82. Betænkning 13/5 82).

Der var stillet 36 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Sammen med denne sag foretoges den næste på dagsordenen opførte sag, nemlig:

11) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om lands- og regionplanlægning og lov om kommuneplanlægning. (Byfornyelse).

(Lovforslag nr. L 61. Fremsat 20/1 82. Første behandling 26/1 82. Betænkning 13/5 82).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Forhandling

Svend Andersen (S):

Jeg sagde ved førstebehandlingen, at vi ønskede en byfornyelseslov vedtaget, der kunne stadfæstes umiddelbart herefter, og det er socialdemokratiets opfattelse, at vi med vedtagelsen af de stillede ændringsforslag vil få en lov, der må kunne samle en

bred tilslutning ved den endelige vedtagelse af loven.

Med vedtagelsen af ændringsforslagene får vi en lov, der omfatter en del af de områder, der har været behandlet i forskellige arbejdsgrupper. Beboerne i byfornyelsesområder får muligheder for på et tidligere tidspunkt at påvirke udformningen af byfornyelsesplanlægningen, og det anser vi som en væsentlig fordel.

Med de foreslåede ændringer om finansieringsreglerne, hvor vi overgår til indeksslån med rentebidrag og med afdragstilskud til den del af lånet, der dækker det såkaldte byfornyelsestax, får vi samtidig løst finansieringsproblemerne bl.a. for ejerboligerne.

Overgangen til indeksslån, hvor der gives rentebidrag i stedet for rentesikring, og hvor der ydes tilskud til afdrag i stedet for en kontant udbetaling for byfornyelsestax, betyder en mindre udgift for det offentlige, og det betyder igen, at vi alt andet lige for de samme penge vil kunne få udført mere boligforbedring og mere byfornyelse, og det er noget, som vi bl.a. af hensyn til beskæftigelsen anser for en væsentlig fordel.

Endelig skal jeg nævne den øgede valgmulighed, der er for beboere i byfornyede ejendomme, hvor man nu kan vælge at overtage ejendommen enten som en privat andelsbolig eller som en almennyttig andelsbolig eller lade den fortsætte som en ejerbolig.

Jeg skal med disse korte bemærkninger anbefale, at lovforslagene vedtages ved tredje behandling.

Agnete Laustsen (KF):

Boligudvalget har afgivet en meget fyldig betænkning – den er på ikke mindre end 34 sider – og de mange ændringsforslag, den indeholder, må derfor til fulde siges at opfylde de ønsker, som boligministeren fremsatte allerede ved førstebehandlingen, nemlig at der gerne måtte fremkomme ændringsforslag.

Lovforslaget blev som bekendt genfremsat uændret, men jeg tror trods alt, at den tænkepause, vi har haft, fra vi første gang stiftede bekendtskab med den – og det er jo nu små to år siden – har givet os alle, herunder også boligministerens parti, lejlighed til at tænke os lidt mere om, og derfor tror jeg egentlig, at denne tænkepause har været noget, som alle har haft gavn af.

[Agnete Laustsen]

Den har bl.a. medført, at der er kommet en række ændringsforslag, efter vores opfattelse også forbedringer, der vedrører erhvervsvirksomheder i byfornyelsesområder. Der er også blevet foreslået større medindflydelse for beboerne, og der er kommet ændrede finansieringsregler.

Fra konservativ side kan vi støtte de stillede ændringsforslag, for så vidt som disse vedrører erhvervslivet, som jo i allerhøjeste grad var blevet stødbarn i det oprindelige lovforslag. Vi fandt allerede dengang disse regler aldeles urimelige, også fordi vi fra konservativ side ønskede at fremme en byfornyelsespolitik, hvor der blev sikret småerhverv, detailhandel og håndværk en plads i tilknytning til det miljø og de beboere, de er afhængige af.

Det er måske et spørgsmål, om lovforslaget selv med de ændringer, som ministeren har foreslået, går langt nok for at sikre disse erhverv. Jeg tænker bl.a. på, hvordan kommunerne kan skaffe sig et tilstrækkeligt udbud af erhvervslokaler uden ekspropriation. Det er i alle tilfælde en af de ting, vi godt kunne tænke os at få lidt mere belyst under den fornyede udvalgsbehandling, vi nu skal have.

Vi kan også godt gå ind for reglerne om større mulighed for beboerindflydelse; især Københavns kommune har jo lidt under en bulldozerpolitik på dette område, hvad utallige beboerhenvendelser også er et tydeligt bevis på, og vi finder det væsentligt, at indgreb af så omfattende karakter, som der godt kan blive tale om, hvis dette lovforslags intentioner skal efterleves, bliver foretaget i overensstemmelse med og i forståelse med de beboere, som bliver ramt.

For så vidt angår finansieringen af dette meget store lovkompleks, er der jo – og det kan jeg vel nok sige – i næsten sidste øjeblik blevet foreslået en sådan udvidelse af indeksfinansieringsordningen, at den faktisk nu er blevet obligatorisk, og det gælder såvel den almenyttige som den private sektor.

Det vender vi os fra konservativ side stærkt imod. Vi finder det egentlig ganske uforståeligt og også ganske urimelig restriktivt, at denne nye finansieringsform, som vi jo i realiteten endnu ikke har ret meget kendskab til endside ret mange erfaringer med ud over, at den har haft en noget vaklende start,

nu skal påtvinges et så stort område som hele vores byfornyelse.

Spørgsmålet om ejerlejlighedernes økonomiske vilkår finder vi fortsat ikke løst ved de stillede ændringsforslag. Vi har tidligere fra konservativ side gjort opmærksom på, at der også bør sikres ejere af ejerlejligheder, som afstår deres ejendom i forbindelse med f.eks. en saneringsplan, mulighed for at få en erstatning i lighed med den, som vi for nylig har indrømmet ejere af andelsboliger, og dette krav vil vi gerne gentage og håber på, at der må blive mulighed for at imødekomme det under anden og tredje behandling. Endelig vil vi gøre opmærksom på, at indstykningsproblemet heller ikke er blevet løst, og også dette regner vi med at komme til at se én gang til under udvalgsbehandlingen.

Hvis jeg ganske kort skal konkludere, må det altså blive, at vores stilling er den, at der er meget positivt i de stillede ændringsforslag, men unægtelig også meget negativt. Vi kan derfor støtte og er enige med udvalget i, at sagen sendes tilbage til udvalget, og håber på fortsat positiv behandling.

Fogh Rasmussen (V):

På et forholdsvis sent tidspunkt under dette udvalgsarbejde er ministeren fremkommet med en lang række ændringsforslag. Men ministeren skal ikke høste nogen utak for fremsættelsen af disse ændringsforslag; tværtimod er det vor opfattelse, at de fleste af dem bærer i den rigtige retning, og vi føler os helt dækket ind af den udtalelse, som udvalget er kommet med i betænkningen, nemlig at en vedtagelse af disse ændringsforslag vil give udvalget et bedre grundlag for det videre arbejde.

Af fornuftige ting vil jeg især fremhæve fire punkter. For det første betyder ændringsforslagene, at beboerne i byfornyelsesområderne får en større indflydelse på, hvordan byfornyelsen og boligmoderniseringen skal foregå, hvilket tempo der skal være, hvilket omfang det skal have. Det har vi hele tiden ønsket; vi er glade for, at det er kommet med.

For det andet gives der efter ændringsforslagene en bedre beskyttelse af specielt småerhverv i byfornyelsesområderne. Det er vigtigt for os, at byfornyelsesområderne ikke

[Fogh Rasmussen]

bliver sovebykvarterer, og derfor er vi også tilfredse med den side af ændringsforslagene.

For det tredje sker der i medfør dels af de ændringsforslag, der er stillet, dels af de udtalelser, som boligministeren er kommet med i betænkningen, en opblødning af de kvalitetskrav, som ellers er stillet op i byfornyelsesloven. Hensigten skal efter vores opfattelse være, at beboerne i områderne får en langt større indflydelse på, hvilke kvalitetskrav der skal opfyldes, og at kommunerne får en langt større indflydelse, end der oprindeligt var lagt op til i byfornyelsesloven. De ændringsforslag, der er stillet, bærer i den rigtige retning på dette punkt.

Endelig for det fjerde er der med ændringsforslagene indført en principiel ligestilling mellem ejere og lejere i henseende til at modtage offentlig støtte til byfornyelses- og boligmoderniseringsopgaver. Jeg understreger principiel ligestilling, fordi der også netop på dette punkt er en række problemer. Det er der også på de tre øvrige punkter, jeg har nævnt. Jeg nævner dem som positive ting, fordi de bærer den rigtige vej, men der er tekniske ting, der skal afklares, og derfor er der god grund til nu at grave yderligere ned i forslagene under det videre udvalgsarbejde.

Men jeg vil gerne benytte lejligheden til her at rette en tak til ikke mindst boligministeren, udvalgets formand, hr. Knud Damgaard, og socialdemokratiets ordfører, hr. Svend Andersen, for den fleksibilitet og imødekommehed, som har ført til, at der i hvert fald på nuværende tidspunkt kan spores visse fremskridt.

Men når det er sagt, er jeg også nødt til at gøre opmærksom på, at der refterer væsentlige og tunge problemer, der skal løses. Jeg vil specielt nævne tre.

For det første er det for os meget vigtigt, at der for ejerne af den ejerbolig, de selv bor i, eller af en udlejningsejendom bliver valgfrihed imellem den foreslåede indeksfinansiering og en mere traditionel finansiering.

For det andet ser vi nogle meget store problemer i den foreslåede indeksfinansiering, for så vidt angår reglerne om beregning af husleje i de udlejningsejendomme, der er omfattet af ordningen. Ikke mindst er der nogle problemer i forbindelse med den foreslåede nydannelse, de såkaldte afdragsbidrag, som vi er nødt til at se på i udvalget.

Endelig for det tredje bliver jeg nødt til at sige, så indtrængende som jeg overhovedet kan, til socialdemokratiet, at det for os er vigtigt, når vi taler om ligestilling mellem ejer og lejer, at der så også bliver tale om en reel ligestilling forstået på den måde, at de ejere, der bliver omfattet af støtteordningerne, også er omfattet, uanset om de er ejere af en ejerbolig, der ligger på jorden, eller af en ejerbolig, der er stablet lodret oven over andre, og uanset om disse ejere bor i deres egen ejerbolig eller de har fremlejet deres ejerbolig. Jeg vil gerne understrege, at det er meget vigtigt, at det punkt også kan blive løst.

Men jeg må som min hovedkonklusion sige, at det udvalgsarbejde, der har været indtil nu, har vist tendenser til gode fremskridt, og vi går også positivt ind i det videre udvalgsarbejde med en forhåbning om, at det skal lykkes at bringe disse resterende ting på plads.

Kalnæs (SF):

Vi mener i SF, at boligministerens ændringsforslag forbedrer loven på mange måder. Vi mener dog, at der må mere til end de ændringsforslag, som boligministeren er kommet med.

Specielt vil jeg gerne nævne som en af de store forbedringer, der er sket, at der nu er valgfrihed for beboerne, således at de kan vælge enten at lave almennyttige andelsboligforeninger eller private andelsboligforeninger. Vi havde hellere set, at man simpelt hen kun gav mulighed for almennyttige andelsboligforeninger, fordi vi synes stadig væk, det er forkert at fjerne udlejningsboliger fra udlejningsmarkedet, således som man gør, når man laver private andelsboligforeninger.

Vi er godt tilfredse med, at indeksfinansieringsordningen, som er blevet indført her for nylig, også kommer til at virke på dette område. Der kan muligvis endnu være nogle problemer, som vi kan se på under det videre udvalgsarbejde, men grundlæggende mener vi, at det er en forbedring.

Så er der indført en helt ny § 9, der drejer sig om, hvordan beboerne får indflydelse på byfornyelsen. Det mener vi også er en forbedring, men vi mener, at der dér er forskellige ting, som bør afklares. Der er spørgsmålet om, hvorledes man skal lave samarbejdet

[Kalnæs]

mellem beboerne og de folk, der gennemfører byfornyelsen, altså hvilke samarbejdsorganer man kan tænke sig. Der kan være spørgsmålet om, hvad beboerne faktisk kan beslutte, f.eks. om de selv kan beslutte, at der skal gennemføres gårdrydninger o.lign. Der kan være spørgsmålet om at give nogle ressourcer til beboerforeninger i sådanne områder, således at de selv har mulighed for at tage nogle initiativer og gennemføre undersøgelser, og der kan være spørgsmålet om løbende kontrol med moderniseringen undervejs. Vi synes, disse ting bør ind i byfornylesloven så konkret, som det kan lade sig gøre.

Vi er godt tilfredse med, at der er kommet en støtteordning for småerhverv i byområderne. Vi synes, det er vigtigt, at de bevares i de områder, hvor de har hørt til, når det ikke er erhverv, der påvirker miljøet.

Derimod ser vi et problem i forbindelse med vedligeholdelsen. Det er både spørgsmålet om den vedligeholdelse, som mangler, og som skulle have været udført, før man går i gang med byfornyelsen, og det er ikke mindst den vedligeholdelse, som fremover skal foretages, men som vi er bekymret for ikke vil blive foretaget, når man vedtager byfornylesbeslutninger. Vi synes nok, det var væsentligt, hvis man kunne få lavet et system gående ud på, at man ved byfornyelse også sikrer, at der ikke sker et stort forfald i den tid, der går, og det mener vi må ordnes på en eller anden måde. Vi har selv stillet forslag om at ændre bygge-loven, og det er måske en af mulighederne, men vi ser også gerne på andre muligheder på dette område. Under det videre udvalgsarbejde vil vi arbejde på at få loven yderligere forbedret, men vi er meget tilfredse med, at de mange ændringsforslag, som boligministeren er kommet med, har trukket i den rigtige retning.

Thorndahl (FP):

Jeg skal også, som de foregående ordførere, fatte mig i korthed og først og fremmest bemærke, at det er også vores opfattelse, at byfornyleslovsforslaget gennem de af boligministeren stillede 36 ændringsforslag nu bliver justeret og forbedret i overensstemmelse med den udvikling, der er sket, og på baggrund af den forøgede og forbedrede viden,

der er opnået, siden folkettinget i 1980 vedtog byfornyleslovgivningen.

Den fremgangsmåde, udvalget enstemmigt har valgt, er også efter vores opfattelse særdeles hensigtsmæssig, nemlig at ændre lovforslaget ved de 36 ændringsforslag for herefter at underkaste forslaget med de foretagne ændringer en ny og grundig udvalgsbehandling, en behandling, der i øvrigt kan føre til, at et eller flere af partierne ved tredje behandling kan stille forslag om at ændre eller fjerne nogle af disse 36 ændringsforslag.

Ændringsforslagene er for manges vedkommende af kompliceret karakter og egner sig vel først og fremmest til behandling i udvalget, hvor vi forhåbentlig også får en række skriftlige henvendelser, suppleret med besøg i udvalget, således at vi virkelig grundigt får ændringsforslagene belyst på baggrund af den vurdering, som de, der er særlig interesseret i lovforslaget, måtte bidrage med.

I boligudvalget vil vi fortsat arbejde for det bedst mulige resultat. Vi er, som vi har fremhævet det tidligere, positivt indstillet over for byfornyelse og boligforbedringer. Vores afgørende indvending mod forslaget, både før og efter disse ændringer, er, at skatteyderne skal finansiere væsentlige dele af omkostningerne ved byfornyelsen. Principielt vil investeringerne i byfornyelse og boligforbedring, alt andet lige, medføre en tilsvarende forøgelse af det lejedes værdi for en række beboere, og det er efter vores opfattelse principielt usundt gennem speciallovgivning at tvinge nogle skatteydere til at betale for en forøget materiel velfærd for andre, der for manges vedkommende selv vil være i stand til at betale. Fordelingspolitik – og den er jo tit nødvendig – skal efter vor opfattelse føres over social- og skattelovgivningen og ikke f.eks. gennem en byfornyleslovgivning.

Stubbjær Pedersen (CD):

Vi har nu i adskillige uger arbejdet meget grundigt med byfornylesloven i udvalget, og det arbejde har nu resulteret i, at et samlet udvalg indstiller samtlige boligministerens 36 ændringsforslag til vedtagelse, 36 ændringsforslag, der på væsentlige punkter ændrer byfornylesloven. Udvalget gør det, fordi det gennemgående er fornuftige forslag, og fordi – som vi jo siger i betænkningen – de giver et godt, et bedre grundlag for ud-

[Stubbjær Pedersen]

valgsarbejdet mellem anden og tredje behandling.

Centrum-demokraterne er meget tilfredse med den udvikling, der er sket omkring byfornyelsesloven, en lov, som jo tidligere satte mange følelser i gang. Ændringsforslagene drejer sig hovedsagelig om ejerboliger og byerhvervene, og faktisk alle forslag trækker i den rigtige retning, den retning, som centrum-demokraterne har ønsket.

Derfor synes jeg også, at der fra denne talerstol skal lyde en anerkendelse af det store arbejde, som boligministeriet har lagt i disse ændringsforslag, og jeg håber ikke, at chefen i boligministeriet kommer i for store politiske vanskeligheder, når jeg til ham siger, at vi synes, det er gjort dygtigt og med den fleksibilitet, som netop den chef besidder, og som er altafgørende for at få et stort, bredt flertal bag byfornyelsesloven. Netop det store, brede flertal er noget, som vi fra centrum-demokraterne har lagt meget stor vægt på, fordi kommunerne jo får en væsentlig indflydelse på, hvor effektivt og hvor hurtigt byfornyelsesloven skal komme til at fungere, og bl.a. på den baggrund mener vi, det er vigtigt, at der er så bredt et flertal som muligt. Vi tror også, det lykkes, hvis boligministeren fortsat er fleksibel mellem anden og tredje behandling, hvor vi skal have lovforslaget finpudset.

Der er dog én for centrum-demokraterne ret afgørende ting, som vi bliver nødt til at få rettet, og det er problemet omkring indstykningsen af usolgte ejerlejligheder. Det er jo i langt højere grad et ideologisk end et praktisk problem for socialdemokratiet, og på en række andre områder i lovforslaget er ideologien blevet lagt på hylden fra de fleste partiers side netop med det fælles formål at skabe en god og en brugbar byfornyelseslov, som jeg faktisk tror vil vise sig at være et af de forslag, folketetinget vedtager, som får den største beskæftigelsesmæssige virkning for de betragtede håndværksbrancher.

På den baggrund skal jeg sige, at vi går overordentlig positivt ind i det nye udvalgsarbejde.

Dræbye (RV):

Konstateringen af, at lovforslaget er blevet bedre med de mange ændringsforslag fra boligministeren, kan jo godt gå hen og blive lidt trivial, men den skal nu alligevel gentages.

Og så gør jeg den bemærkning yderligere, at her er der altså et eksempel på, at et udvalgsarbejde, som iværksættes på foranledning af folketetinget – sådan som det skete for to år siden ved behandlingen af byfornyelsesloven – også afsætter sig i konkrete forslag om ændringer i den lov, som det var forudsat at dette udvalgsarbejde skulle ændre. Det er da meget rart at se, at noget af det betænkings- og udvalgsarbejde, som laves, forholdsvist hurtigt kan omsættes til lovresultater, selv om der jo også fra dette betænkingsarbejde til ændringsforslagene er gjort et arbejde i boligministeriet.

Vi er tilfredse med forbedringerne af planlægnings- og beboerindflydelsesbestemmelserne, med, at erhvervsvirksomheder og ejerboliger er inddraget under loven, men vi er samtidig af den opfattelse, som også alle indtil nu har givet udtryk for, at vi ikke er færdige med loven. Der skal nok gennemføres yderligere nogle forbedringer for virksomhederne, sådan at det bliver klart, at et væsentligt hovedformål med loven er at fastholde de arbejdspladser, som er forenelige med boligerne i byfornyelsesområderne, og at yde en støtte dertil. Vi skal, såfremt vi skal støtte valgfriheden mellem almennyttig boligforening og privat andelsboligforening, også have sikret, at der er tale om en reel ligestilling af de to former.

Vi mener, det er vigtigt at få slået fast, at det, at man overgår til indeksfinansiering, ikke resulterer i ændring af boligreguleringslovens bestemmelser om den omkostningsbestemte husleje og dens fastlæggelse af kapitalafkastet til ejeren. Vi mener, at vi bør overveje, om ikke det trods alt er mere hensigtsmæssigt at udforme finansieringen sådan, at den er baseret på et grundkapitaltilskud, et byfornyelsestabilitetsskud, fremfor på afdragsbidrag. Det skyldes altså ikke alene det skrækelige ord afdragsbidrag, men også, at der er nogle reelle problemer forbundet med at anvende den form og ikke kun de problemer, der er for statskassen.

Endelig synes jeg, det kunne være hensigtsmæssigt at gennemføre nogle præciseringer – og det skal så ikke være uomtalt, at det specielt skyldes enkelte kommuner, at sådanne præciseringer er nødvendige – f.eks. på områderne omkring adgangen til trinvis og delvis gennemførelse af moderniseringerne,

[Drøbye]

kriterier for nedrivning, lejlighedssammenlægning m.m.

Alt i alt mener vi altså, at vi er nået til et stade i arbejdet med lovforslaget, hvor vi kan konstatere, at mulighederne for at komme igennem med et tilfredsstillende resultat bestemt stadig væk er der, men at det kræver nogle dages yderligere arbejde i boligudvalget.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Det er rigtigt nok, at der er kommet en række forbedringer i form af ændringsforslag, først og fremmest det om en ny offentlighedsfase, inden de egentlige byfornyelsesplaner skal udarbejdes.

Som jeg ser det, er det imidlertid et problem, hvis man ikke samtidig åbner op for, at beboerne kan få økonomisk og teknisk bistand til at udarbejde alternative planer. Set fra vores synsvinkel er det det eneste rimelige, hvis der skal være tale om en reel beboerindflydelse som følge af den nye offentlighedsfase.

Vi er også rimeligt tilfredse med, at der nu bliver mulighed for at omdanne forbedrede boliger til almennyttige andelsboliger, men vi betragter det alligevel som mere rimeligt, at man allerede omdanner dem, inden man begynder byfornyelses- og boligforbedringsprocessen. De problemer, der kunne være i kraft af, at ejerne måske ville forsøge at tage overpris for ejendommene og dermed bringe lejerne ud i nogle økonomiske problemer, mener vi kan løses ved, at man omdanner dem enten til sociale boligselskaber til den samme pris, som kommunen ellers ville have givet, eller til private andelsboliger, også til den samme pris, som kommunen ellers ville have givet den private ejer.

Vi mener, at spørgsmålet om de såkaldte baggårdserhverv kunne have været løst rimeligt. Vi mener nok, det er rimeligt at give en genhusningsboligsikring, hvis formålet med og resultatet af det er, at de baggårdserhverv, der ligger i området, bliver der. Sådan som ændringsforslagene er udformet, kan man imidlertid udløse den specielle godtgørelse, også når erhvervene flytter væk fra området, og så drejer det sig jo i virkeligheden om, at man går ind og under dække af byfornyelsesloven giver en støtte til de små erhverv, uanset at de flytter væk fra de områder, hvor

man kunne ønske de blev, for at det ikke bare blev rene boligkvarterer.

Samtidig vil jeg også godt sige, at der stadig væk er utrolig mange store og uløste problemer i byfornyelsesloven, som den ser ud med de foreslåede ændringer.

For det første er spørgsmålet om kapitaliseringen af den offentlige støtte ikke løst. Det oprindelige forslag om en byfornyelsesfond, som lejeindtægterne efter udamortisering af lånene skulle tilfalde, er ikke kommet ind i lovforslaget igen. Vi mener grundlæggende, at den bedste måde at løse problemet på er ved at afprivatisere udlejningsmassen, og vi finder, det er rimeligt, når det offentlige går ind med overordentlig stor støtte.

Ud over det forekommer det, at den udformning, finansieringsreglerne har fået, åbner op for, at vedligeholdelsesarbejder kan give anledning til lejeforhøjelser, og det vil i hvert tilfælde være nødvendigt at få det afklaret. Jeg ved ikke, om boligministeren ønsker at kommentere det nu eller i udvalget. Men hvis det er tilfældet, er der i hvert tilfælde tale om en klar forringelse i forhold til den nuværende saneringslov, hvor vedligeholdelsesarbejder ikke kan give lejeforhøjelser, og hvor man ikke kan yde offentlig støtte til dem.

Ud over det er det stadig væk et åbent spørgsmål, hvordan byrdefordelingen mellem stat og kommuner vil være. Det var et spørgsmål, der blev diskuteret meget under behandlingen af byfornyelsesloven i 1980, hvor det bl.a. fra vores side blev påpeget, at man blev nødt til at give en større statslig støtte til de egentlige områdeforbedringer, fordi man ellers havner i en situation, hvor områdeforbedringer, trafiksaneringer m.m. ikke bliver udført og man i stedet for nøjes med at foretage de mere snævre boligforbedringer. Og så er man havnet i en byfornyelseslov, der egentlig bare er en boligfornyelseslov og ikke en rigtig byfornyelseslov i den forstand, at man også ønsker at ændre i området, ændre trafikken, lægge nye friarealer ud m.m.

Endelig synes jeg, det er et problem, at der nu er kommet et 11 punkts program, der har afløst 10 punkts programmet. Jeg har vanskeligt ved at se, hvordan beboerne har sikkerhed for, at det 11 punkts program ikke udvikler sig til et minimumsprogram, som det er sket med 10 punkts programmet i Køben-

[Anne Grete Holmsgård]

havns kommune. Jeg mener, at den bedste garanti for, at det ikke sker, er, at beboerne, allerede inden byfornyelsen starter, får mulighed for at overtage ejendommene, eller at de omdannes til almenyttige boligselskaber, fordi man på den måde har større indflydelse på den proces, der sættes i gang i form af en byfornyelse.

Arne Bjerregaard (KrF):

Jeg skal blot sige, at kristeligt folkeparti i sin tid var med til at udforme og vedtage byfornylesloven, som den foreligger, og selvfølgelig dermed ikke var med til at forhindre, at den blev realiseret. Men det er da os en glæde, at der nu i folketinget er et bredt flertal, der ønsker at være med til at gennemføre en byfornyleslov med de ændringer, som boligministeren nu har foreslået. Foreløbig har jeg noteret mig, at de fleste partier herinde vil være med til at gennemføre disse ændringsforslag, som jo sådan set er en opfyldelse af det, som blev nedfældet dengang. Vi har jo alle erkendt, at der var visse problemer, som ikke var løst, og nogle er i alt fald blevet løst med disse ændringsforslag. Derfor håber vi da selvfølgelig, at det arbejde, som nu videre skal foregå i udvalget, vil føre til, at vi kan få gennemført en byfornyleslov med det sigte, som vi i sin tid havde med lovforslaget, og derfor skal vi positivt arbejde videre med forslaget.

Boligministeren (Erling Olsen):

Jeg siger mange tak for den pæne modtagelse, ændringsforslagene har fået. Jeg er også helt klar over, at der hermed ikke er givet grønt lys for samtlige ændringsforslag, idet det, der er tale om, er, at vi har fundet det hensigtsmæssigt i fællesskab at lægge tingene frem, sådan at man kan læse dem i sammenhæng, og sådan at folk uden for huset kan se dem og komme i deputationer og henvende sig om det ene og det andet.

Der er nævnt en række problemer, som står tilbage, og som er væsentlige. Jeg kan kun sige, at regeringen skal gøre sit bedste for under den videre udvalgsbehandling at få disse belyst og få dem politisk afhandlet i håb om, at vi så kan samle et bredt flertal for byfornylesloven.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om byfornyelse og boligforbedring. (Lovforslag nr. L 41).

§§ 1–4, ændringsforslag nr. 4 om indsættelse af en ny paragraf i stedet for § 9, § 9 i den nye affattelse, ændringsforslag nr. 1, § 5, således ændret, § 6, ændringsforslag nr. 2 og 3, § 7, således ændret, § 8, § 10, ændringsforslag nr. 5, § 11, således ændret, §§ 12 og 13, ændringsforslag nr. 6 og 7, § 14, således ændret, ændringsforslag nr. 8 om indsættelse af 4 nye paragraffer, ændringsforslag nr. 9, § 15, således ændret, §§ 16–19, ændringsforslag nr. 10, § 20, således ændret, §§ 21–32, ændringsforslag nr. 11 om indsættelse af en ny paragraf i stedet for § 33, § 33 i den nye affattelse, ændringsforslag nr. 12–14, § 34, således ændret, § 35, ændringsforslag nr. 15, § 36, således ændret, §§ 37 og 38, ændringsforslag nr. 16, § 39, således ændret, § 40, ændringsforslag nr. 17, § 41, således ændret, ændringsforslag nr. 18 og 19 om indsættelse af 2 nye paragraffer, ændringsforslag nr. 20, § 42, således ændret, og § 43 vedtoges uden afstemning.

§ 44

forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 21 om, at § 44 udgår, var dermed vedtaget.

§§ 45–47, ændringsforslag nr. 22, § 48, således ændret, ændringsforslag nr. 23 og 24, § 49, således ændret, § 50, ændringsforslag nr. 25 om indsættelse af en ny paragraf, ændringsforslag nr. 26 om, at der i stedet for kap. VII (§§ 51–62) indsættes et nyt kap. VII med 13 paragraffer, de i kap. VII i den nye affattelse indeholdte paragraffer, § 63, ændringsforslag nr. 27–29, § 64, således ændret, ændringsforslag nr. 30–32, § 65, således ændret, §§ 66–69, ændringsforslag nr. 33 og 34, § 70, således ændret, § 71, ændringsforslag nr. 35, § 72, således ændret, §§ 73–80, ændringsforslag nr. 36, § 81, således ændret, og §§ 82–86

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ninn-Hansen):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om lands- og regionplanlægning og lov om kommuneplanlægning. (Byfornyelse). (Lovforslag nr. L 61).

§§ 1-3

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ninn-Hansen):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Anden behandling af:

Forslag til lov om beskyttelse mod afskedigelse på grund af foreningsforhold.

(Lovforslag nr. L 83. Fremsat 28/1 82. Første behandling 9/2 82. Betænkning 12/5 82).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der stillet 1 ændringsforslag af Arne Bjerregaard (KrF) (se nedenfor).

Ændringsforslag

Af *Arne Bjerregaard* (KrF):

Til § 1

Efter stk. 1 indsættes som nye stykker:

»Stk. 2. Lønmodtagere eller en forening af lønmodtagere kan ikke ved brug af sanktionsformer påtvinge en virksomhed kun at beskæftige medlemmer af en bestemt forening.

Stk. 3. Stk. 2 finder ikke anvendelse, såfremt en arbejdsgiver ved lovens vedtagelse havde indgået en aftale med en forening eller en bestemt forening om kun at beskæftige medlemmer af vedkommende forening.«

Bemærkninger

Ændringsforslaget forhindrer, at en virksomhed påtvinges en aftale om kun at beskæftige medlemmer af en bestemt fagforening. Derimod forhindrer forslaget ikke, at frivillige aftaler indgås, ligesom hidtidige aftaler ikke berøres af forslaget.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Forhandling**Grethe Fenger Møller (KF):**

Allerede da vi her i folketinget havde første behandling af dette lovforslag fra arbejdsministeren, gav vi fra konservativ side udtryk for, at vi fandt, at lovforslaget var et skridt i den rigtige retning, og det må det selvfølgelig også være, når det er et lovforslag, der er baseret på en dom, der er afsagt af Den europæiske Menneskerettighedsdomstol i Strasbourg. Vi mente dog ikke, at lovforslaget var vidtgående nok, og derfor har vi også stillet ændringsforslag til lovforslaget, ligesom vi under udvalgsbehandlingen har arbejdet på, at dette forslag skulle blive færdigbehandlet i denne folketingssamling, således at vi ikke kan komme i den situation, at sager, hvori der klart er tale om retsstridig adfærd fra dansk side, indbringes for Den europæiske Menneskerettighedsdomstol.

Vi føler, at med de ændringsforslag, der er stillet bl. a. fra vores side, vil man give mulighed for at udvide den ansattes beskyttelse, fordi loven også vil omfatte situationer, hvor der ikke er tale om bristede forudsætninger for den ansattes vedkommende, og det mener vi vil være en styrkelse af lovforslaget.

Vi kan også give tilslutning til det ændringsforslag, der er stillet fra kristeligt folkepartis side uden for betænkningen, og vil sige, at selv om vi ikke finder, at det lovforslag, som arbejdsministeren har lagt på bordet, er tilstrækkeligt, er det efter vores opfattelse udtryk for et skridt i den rigtige retning, og så må man jo vurdere, når vi har set, hvordan det går med ændringsforslagene, om det er rimeligt at tage dette lille skridt i den rigtige retning, når man ikke kan få det, man